

Додаток
до наказу начальника Національного
університету оборони України
імені Івана Черняховського
від _____ № _____

Затверджено рішенням Вченої ради
Національного університету оборони
України імені Івана Черняховського
від 31 серпня 2017 року, протокол № 12

ПОЛОЖЕННЯ

про дистанційне навчання в Національному університеті оборони
України імені Івана Черняховського

1. Загальні положення

1.1 Це Положення визначає основні засади організації та запровадження дистанційного навчання в Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського.

1.2 Під дистанційним навчанням (далі – ДН) розуміється індивідуалізований процес набуття знань, умінь, навичок і способів пізнавальної діяльності людини, який відбувається в основному за опосередкованої взаємодії віддалених один від одного учасників освітнього процесу у спеціалізованому середовищі, яке функціонує на базі сучасних психолого-педагогічних та інформаційно-комунікаційних технологій.

ДН відповідно до Закону України “Про вищу освіту” є різновидом заочної форми навчання.

Технології ДН можуть бути використані в інших формах навчання військових фахівців в різноманітних комбінаціях (змішаних формах навчання); системі перепідготовки та підвищення кваліфікації; системі індивідуальної підготовки під час вивчення окремих дисциплін (тем) або блоків навчальних дисциплін.

ДН є складовою освітнього процесу університету, який функціонує відповідно до вимог керівних документів та організований згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у Національному університеті оборони України імені Івана Черняховського

1.3 Метою дистанційного навчання є здійснення навчання шляхом застосування сучасних інформаційно-комунікаційних технологій за певними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими програмами підготовки та підвищення кваліфікації військовослужбовців, державних службовців, працівників Збройних Сил України та громадян іноземних

держав, які навчаються в університеті у відповідності до міждержавних контрактів.

1.4 Завданням дистанційного навчання є:

створення умов для особистого розвитку і творчої самореалізації слухачів;

створення рівних можливостей у здобутті якісної освіти;

доступність освіти та освітнього процесу незалежно від місця знаходження слухача;

формування загальнолюдських та національних цінностей;

розроблення та запровадження інноваційних педагогічних технологій дистанційного навчання;

єдність і наступність у навчанні від тактичного до оперативно-тактичного та оперативно-стратегічного рівнів підготовки;

постійне вдосконалення змісту навчання, орієнтація на новітні технології та методики навчання, максимальне використання в навчальному процесі сучасних інформаційно-аналітичних систем;

інтеграція освітніх та наукових підходів для розвитку діяльності університету;

взаємозв'язок із навчальними закладами;

інтеграцію вищої освіти в європейський і світовий простір.

1.5 У цьому Положенні терміни і поняття вживаються у таких значеннях:

асинхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої учасники взаємодіють між собою із затримкою у часі, застосовуючи при цьому електронну пошту, форум, соціальні мережі тощо;

веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), у тому числі дистанційні курси – систематизоване зібрання інформації та засобів навчально-методичного характеру, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), яке доступне через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інших доступних користувачеві програмних засобів;

веб-середовище дистанційного навчання – системно організована сукупність веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), програмного забезпечення управління веб-ресурсами, засобів взаємодії суб'єктів дистанційного навчання та управління дистанційним навчанням;

дистанційна форма навчання – форма організації освітнього процесу у військових навчальних закладах, яка забезпечує реалізацію ДН та передбачає можливість отримання випускниками документів державного зразка про здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

змішана форма навчання – форма організації освітнього процесу у військових навчальних закладах, під час якого технології ДН використовують обмежено, як засіб оновлення змісту й методів навчання та розширення

доступу слухачів очної, заочної форм навчання до освітніх ресурсів ВВНЗ, держави та інших країн;

інформаційно-комунікаційні технології дистанційного навчання – технології створення, накопичення, зберігання та доступу до веб-ресурсів (електронних ресурсів) навчальних дисциплін (програм), а також забезпечення організації і супроводу освітнього процесу за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення та засобів інформаційно-комунікаційного зв'язку, у тому числі Інтернету;

психолого-педагогічні технології дистанційного навчання – система засобів і прийомів, кроків, послідовне застосування яких забезпечує виконання завдань навчання, виховання і розвитку особистості;

репозиторій ресурсів дистанційного навчання – централізоване електронне сховище сертифікованих ресурсів ДН. Центральний репозиторій ресурсів ДН системи ДН Збройних Силах України містить усі сертифіковані ресурси ДН, що використовуються в системі підготовки військових фахівців Збройних Сил України;

ресурси дистанційного навчання – систематизоване зібрання інформації та навчально-методичних засобів, необхідних для засвоєння навчальних дисциплін (програм), доступ до якого можливий через Інтернет (локальну мережу) за допомогою веб-браузера та/або інші доступні користувачеві програмні засоби;

синхронний режим – взаємодія між суб'єктами дистанційного навчання, під час якої всі учасники одночасно перебувають у веб-середовищі дистанційного навчання (чат, аудіо-, відеоконференції, соціальні мережі тощо);

система дистанційного навчання Збройних Сил України – підсистема системи військової освіти, що є сукупністю взаємодіючих з метою організації та здійснення дистанційного навчального процесу в єдиному інформаційно-освітньому середовищі адміністративного персоналу, підрозділів ДН, слухачів, які навчаються за дистанційною формою навчання або з використанням технологій ДН та науково-педагогічних працівників;

система управління веб-ресурсами навчальних дисциплін (програм) – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, а також для забезпечення авторизованого доступу суб'єктів дистанційного навчання до цих веб-ресурсів;

система управління дистанційним навчанням – програмне забезпечення для створення, збереження, накопичення та передачі веб-ресурсів, забезпечення авторизованого доступу суб'єктів ДН до цих веб-ресурсів, а також організації освітнього процесу і контролю за навчанням через Інтернет та/або локальну мережу;

суб'єкти дистанційного навчання – особи, які навчаються, та особи, які забезпечують навчальний процес за дистанційною формою навчання (наукові та науково-педагогічні працівники, тощо);

технології дистанційного навчання – комплекс освітніх технологій, який включає психолого-педагогічні та інформаційно-комунікаційні технології, що

надають можливість реалізувати процес дистанційного навчання у навчальних закладах та наукових установах.

2. Реалізація дистанційного навчання

2.1 Дистанційне навчання в університеті реалізовується шляхом:

застосування дистанційної форми як окремої форми організації освітнього процесу;

використання технологій дистанційного навчання для забезпечення навчання в різних формах, які застосовуються в університеті.

2.2 Запровадження дистанційної форми навчання в освітній процес університету здійснюється за погодженням з Міністерством освіти та науки України.

2.3 З метою забезпечення відповідності навчальних матеріалів для дистанційного навчання вимогам до організації освітнього процесу, в університеті функціонує методична комісія для експертизи веб-ресурсів навчальних дисциплін.

Основними завданнями комісії є:

встановлення відповідності веб-ресурсів навчальних дисциплін вимогам до організації освітнього процесу та надання рекомендацій щодо їх використання в освітньому процесі;

визначення забезпеченості веб-ресурсами кожного з напрямів (спеціальностей) та надання рекомендацій Вченій раді університету щодо можливості впровадження дистанційної форми навчання за певними напрямами підготовки (спеціальностями) та підвищення кваліфікації;

здійснення експертизи матеріалів дистанційних навчальних курсів та подачу на розгляд Вченої ради університету, з метою надання рекомендацій для їх використання в освітньому процесі університету в якості електронних навчально-методичних матеріалів, посібників (підручників).

Комісія в своїй роботі керується вимогами нормативно-правових актів з питань організації освітнього процесу, у тому числі, з використанням технологій дистанційного навчання.

2.4 Для забезпечення впровадження навчання за дистанційною формою в університеті створено науковий центр дистанційного навчання, основними завданнями якого є:

підготовка проектів нормативно-правових актів системи дистанційного навчання;

розроблення єдиних вимог щодо навчальних планів, програм і нормативів системи дистанційного навчання Збройних Сил України, що відповідають стандартам вищої освіти та іншим законодавчим актам з питань освіти;

науково-методичне супроводження процесу розвитку системи дистанційного навчання;

розроблення ресурсів дистанційного навчання, з урахуванням міжнародних стандартів дистанційного навчання;

проведення наукових досліджень щодо психолого-педагогічних основ дистанційного навчання військових фахівців;

розроблення методичних засад організації і здійснення освітнього процесу за дистанційною формою або з використанням технологій дистанційного навчання, а також програмно-технічних засобів дистанційного навчання;

розроблення рекомендацій щодо організації та здійснення освітнього процесу за дистанційною формою або з використанням технологій дистанційного навчання;

розроблення програм, проведення навчання та підготовки кадрів для системи дистанційного навчання;

участь у створенні Центрального репозиторію ресурсів дистанційного навчання системи дистанційного навчання Збройних Сил України та його супроводження;

проведення експертизи усіх складових системи дистанційного навчання Збройних Сил України, включно з рекомендаціями щодо сертифікації окремих ресурсів дистанційного навчання;

участь у міжнародному співробітництві у галузі дистанційного навчання;

розроблення системи інформаційно-аналітичного забезпечення системи дистанційного навчання.

2.5 Підготовка, перепідготовка, підвищення кваліфікації за дистанційною формою навчання в університеті здійснюються за ліцензованими, акредитованими (атестованими) спеціальностями.

Дистанційне навчання організовується відповідно до навчальних планів, що затверджуються встановленим порядком.

2.6 Строк навчання слухачів за дистанційною формою встановлюється відповідно до вимог законодавства і має бути не меншим, ніж за денною формою за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими, науковими рівнями.

2.7 Кількість слухачів, що навчаються за дистанційною формою, визначається відповідно до рішення Вченої ради університету, в межах ліцензованого обсягу підготовки (перепідготовки, підвищення кваліфікації, спеціалізації) за заочною формою навчання згідно з державним замовленням.

2.8 В системі дистанційного навчання використовуються тільки ресурси, які не містять інформації з обмеженим доступом. З цією метою веб-ресурси, що використовуються для забезпечення навчального процесу, мають

проходити процедуру експертної оцінки та розглядатися на засіданнях експертної комісії з питань таємниць університету.

2.9 Рішення щодо використання технологій дистанційного навчання у освітньому процесі приймається Вченою радою університету.

3. Особливості організації навчального процесу за дистанційною формою навчання

3.1 Навчальний процес за дистанційною формою навчання здійснюється у таких формах: самостійна робота; навчальні заняття; практична підготовка; контрольні заходи.

3.2 Основними видами навчальних занять за дистанційною формою навчання є: лекція, семінар, практичні заняття, лабораторні заняття, консультації та інші.

3.3 Лекція, консультація, семінар, проводяться зі слухачами дистанційно у синхронному або асинхронному режимі відповідно до навчального плану.

3.4 Отримання навчальних матеріалів, спілкування між суб'єктами дистанційного навчання під час навчальних занять, що проводяться дистанційно, забезпечується передачею відео-, аудіо-, графічної та текстової інформації у синхронному або асинхронному режимі.

3.5 Практичне заняття, яке передбачає виконання практичних (контрольних) робіт, відбувається дистанційно в асинхронному режимі. Окремі практичні завдання можуть виконуватись у синхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

3.6 Лабораторне заняття проводиться очно у спеціально обладнаних навчальних лабораторіях, або дистанційно з використанням відповідних віртуальних тренажерів і лабораторій.

3.7 До інших видів навчальних занять при здійсненні навчального процесу можуть відноситись ділові ігри, виконання проектів у групах тощо. Ці види навчальних занять можуть проводитись очно, або дистанційно у синхронному і асинхронному режимі, що визначається робочою програмою навчальної дисципліни.

3.8 Практична підготовка слухачів, які навчаються за дистанційною формою навчання, проводиться за окремо затвердженою навчальним закладом програмою.

3.9 Контрольні заходи з навчальної дисципліни при здійсненні підготовки фахівців за дистанційною формою навчання включають проміжний (тематичний, модульний), підсумковий та інші визначені планом курсу (програми) процедури оцінки знань, набутих слухачем у процесі навчання.

Усі контрольні заходи можуть здійснюватись відповідно до рішення Вченої ради університету дистанційно з використанням можливостей інформаційно-комунікаційних технологій, зокрема відеоконференц-зв'язку за умови забезпечення аутентифікації того, хто навчається.

3.10 Державна атестація при підготовці фахівців за дистанційною формою навчання здійснюється згідно законодавства.

3.11 При організації навчального процесу за будь-якою формою навчання технології дистанційного навчання можуть використовуватись для методичного та дидактичного забезпечення самостійної роботи, контрольних заходів, а також при проведенні навчальних занять.

4. Забезпечення дистанційного навчання

4.1 Науково-методичне забезпечення дистанційного навчання включає:

методичні (теоретичні та практичні) рекомендації, щодо розроблення та використання педагогічно-психологічних та інформаційно-комунікаційних технологій дистанційного навчання;

критерії, засоби і системи контролю якості дистанційного навчання; змістовне, дидактичне та методичне наповнення веб-ресурсів (дистанційних курсів) навчального плану/навчальної програми підготовки.

4.2 Науково-педагогічні та наукові працівники університету, які залучаються до впровадження в освітній процес дистанційного навчання, повинні підвищувати свою кваліфікацію, щодо організації та володіння технологіями дистанційного навчання (не рідше одного разу на 5 років та обсягом не менше 108 академічних годин). Це має бути підтверджено документом про підвищення кваліфікації за тематикою дистанційного навчання.

4.3 Системотехнічне забезпечення дистанційного навчання включає:

апаратні засоби (персональні комп'ютери, мережеве обладнання, джерела безперебійного живлення, сервери, обладнання для відеоконференц-зв'язку тощо), що забезпечують розроблення і використання веб-ресурсів навчального призначення, управління навчальним процесом та необхідні види навчальної взаємодії між суб'єктами дистанційного навчання у синхронному і асинхронному режимах;

Продовження додатка

інформаційно-комунікаційне забезпечення із пропускнуою здатністю каналів, що надає всім суб'єктам дистанційного навчання навчального закладу цілодобовий доступ до веб-ресурсів і веб-сервісів для реалізації навчального процесу у синхронному та асинхронному режимах;

програмне забезпечення загального та спеціального призначення (у тому числі для осіб з особливими потребами), яке має бути ліцензійним, або побудованим на програмних продуктах з відкритими кодами;

веб-ресурси навчальних дисциплін (програм), що необхідні для забезпечення дистанційного навчання, можуть містити:

методичні рекомендації щодо їх використання, послідовності виконання завдань, особливостей контролю тощо;

документи планування освітнього процесу;

відео- та аудіозаписи лекцій, семінарів тощо;

мультимедійні лекційні матеріали;

термінологічні словники;

практичні завдання із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

віртуальні лабораторні роботи із методичними рекомендаціями щодо їх виконання;

віртуальні тренажери із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

пакети тестових завдань для проведення контрольних заходів, тестування із автоматизованою перевіркою результатів, тестування із перевіркою викладачем;

ділові ігри із методичними рекомендаціями щодо їх використання;

електронні бібліотеки чи посилання на них;

бібліографії;

дистанційний курс, що об'єднує зазначені вище веб-ресурси навчальної дисципліни (програми) єдиним педагогічним сценарієм;

інші ресурси навчального призначення.

Перелік веб-ресурсів навчальних дисциплін (програм), необхідних для забезпечення дистанційного навчання, визначається в навчальному, навчально-науковому (науковому) підрозділі університету залежно від профілю навчальної дисципліни та затверджується Вченою радою.

Для забезпечення дистанційного навчання слухачів університет може створювати власні веб-ресурси або використовувати інші веб-ресурси, що пройшли перевірку встановленим порядком.

5. Порядок розроблення та внесення змін і доповнень

5.1. Положення про дистанційне навчання розробляється начальником наукового центру дистанційного навчання.

5.2. Положення погоджується у встановленому порядку із посадовими особами та вноситься на розгляд Вченої ради університету і вводиться в дію наказом начальника університету.

5.4. Зміни і доповнення до Положення розробляються начальником наукового центру дистанційного навчання та подаються на затвердження у порядку, визначеному для розробки Положення.

Начальник наукового центру дистанційного навчання університету
полковник

Р.А.МИКОЛАЙЧУК